

IV/15

Vnásť! (Kozák)

Na výzvu ruské carské vlády a za souhlasu vlády rakousko-uherské v sedmdesátých letech minulého století započala emigrační akce Čechů do málo zalidněného, kulturně a hospodářsky odstálého Ruska. Jednalo se v první řadě o pracovitý zemědělský a dělnický lid český, o který ruská vláda měla velký zájem. Přesídlencům bylo umožněno levné zakoupení pozemků, neplacení daní během 5 let a osvobození od vojenské služby na 5 let. Nemajetný lid z Čech a Moravy, trpící hospodářsky a politicky od německé rozpínavosti, uvítal tuto možnost přesídlení do slovanského Ruska s nadšením.

Z okresu Jičín a sousedních skupina nemajetných zemědělců a řemeslníků se usnesla přesídliti do Ruska, do bývalé Volyňské gubernie, která vyhovovala přesídlencům tím, že ležela těsně při rakousko-uherských hranicích (na dalekou cestu do hloubi Ruska nebylo peněz), a také úrodnou půdou. Byli to přesídlenci: Cimbál, Jánus, Javárek, bratři Šantrochové, Mazánek, Bareš, Blažek, Kozák, Škopán, Polák, Kátek, Charouzek, Kovář, Šimon, a Hloušek, kteří vyjeli na jaře roku 1870 a dráhou se dostali až do pohraniční stanice - Brodu, odlehle od Jičína asi 900 km. Na severovýchod od Brodu ve vzdálenosti 40 km bylo zakoupeno 230 desatin lesní půdy od velkostatkáře Konstantina Fabiánoviče Duksa z velkostatku Hubin, u Luckého Újezda Volyňské gubernie. Bylo placeno 13 rublů za desatinu (1 des. = 10.925 m²) a byla to cena jedné krávy - dojnice.

Půda byla úrodná, porostlá lesem a křovím. V středu zakoupených pozemků byla rovná nevelká mýtina (niva), výměrou asi 5 ha, na které bylo usneseno založit osadu. Podle této mýtiny (nivy) a názva velkostatků (Hubin) obec byla pojmenována Niva-Hubinská. Na celé zakoupené ploše bylo jen několik desatin orné půdy. Ve východní a severovýchodní části. Ostatní plocha byl hustý velký les a jen východní část asi 100 desatin keře a křoví.

Skupina nivských přesídlenců po příjezdu do Brod vyhledala židovský povoz, jediný to dopravní prostředek v tehdejší Rusku a několik rodin naložilo své děti a svačky a vůz zapřažený třemi koňmi se rozjel do vzdálené osady. Jízda jarní rozmoklou cestou na vzdálenost 40 km byla velmi obtížná a normálně se jelo celý den. Naši přesídlenci jeli 3 dny, protože u přetíženého vozu se zlámala náprava a majitel 2 dny sháněl nový vůz a lidé čekali na cestě celé dva dny. Po příjezdu na místo, první tísňostí přistěhovalců bylo ubytování. Nejbližší ukrajinská obec byla Hubin, vzdálená 5 km od Nivy a proto noví osídlenci si postavili 7 zemljánek, ve kterých se společně prozatím všichni ubytovali. Zemljanky byly dlouhé 5 m, široké 3 m, a 2 1/2 m vysoké.

2

Na výzvu ruské carské vlády a za souhlasu vlády rakousko-uherské v sedmdesátých letech minulého století započala emigrační akce Čechů do málo zalidněného, kulturně a hospodářsky odstálého Ruska. Jednalo se v první řadě o pracovitý zemědělský a dělnický lid český, o který ruská vláda měla velký zájem. Přesídlencům bylo umožněno levné zakoupení pozemků, neplacení daní během 5 ti let a osvobození od vojenské služby na 5 let. Nemajetný lid z Čech a Moravy, trpící hospodářsky a politicky od německé rozpínavosti, uvítal tuto možnost přesídlení do slovanského Ruska s nadšením.

Z okresu Jičín a sousedních skupina nemajetných zemědělců a řemeslníků se usnesla přesídliti do Ruska, do bývalé Volyňské gubernie, která vyhovovala přesídlencům tím, že ležela těsně při rakousko-uherských hranicích (na dalekou cestu do hloubi Ruska nebylo peněz), a také úrodnou půdou. Byli to přesídlenci: Cimbál, Jánus, Javůrek, bratři Šantrochové, Mazánek, Bareš, Blažek, Kozák, Škopán, Polák, Kátek, Charouzek, Kovář, Šimon, a Hloušek, kteří vyjeli na jaře roku 1870 a dráhou se dostali až do pohraniční stanice - Brodu, odlehle od Jičína asi 900 km. Na severovýchod od Brodu ve vzdálenosti 40 km bylo zakoupeno 230 desatin lesní půdy od velkostatkáře Konstantina Fabiánoviče Duksa z velkostatku Hubin, u Luckého Újezda Volyňské gubernie. Bylo placeno 13 rublů za desatinu (1 des. = 10.925 m²) a byla to cena jedné krávy - dojnice.

Půda byla úrodná, porostlá lesem a křovím. V středu zakoupených pozemků byla rovná nevelká mýtina (niva), výměrou asi 5 ha, na které bylo usneseno založit osadu. Podle této mýtiny (nivy) a náзва velkostatků (Hubin) obec byla pojmenována Niva-Hubinská. Na celé zakoupené ploše bylo jen několik desatin orné půdy. Ve východní a severovýchodní části. Ostatní plocha byl hustý velký les a jen východní část asi 100 desatin keře a křoví.

Skupina nivských přesídlenců po příjezdu do Brod vyhledala židovský povoz, jediný to dopravní prostředek v tehdejším Rusku a několik rodin naložilo své děti a svršky a vůz zapřažený třemi koňmi se rozjel do vzdálené osady. ~~Žerná rozmožkové, které jsou v zemi~~ Jízda jarní rozmoklou cestou na vzdálenost 40 km byla velmi obtížná a normálně se jelo celý den. Naši přesídlenci jeli 3 dni, protože u přetíženého vozu se zlámala náprava a majitel 2 dni sháněl nový vůz a lidé čekali na cestě celé dva dny. Po příjezdu na místo, první starostí přistěhovalců bylo ubytování. Nejbližší ukrajinská obec byla Hubin, vzdálená 5 km od Nivy a proto noví osídlenci si postavili 7 zemljenek, ve kterých se společně prozatím všichni ubytovali. Zemljanky byly dlouhé 5 m, široké 3 m, a 2 1/2 m vysoké.

Stěny a strop zemljank byly obloženy kulatými kladami, na stře-
chu nakladeno listí a vše pokryto žlutou hlinou. Z jedné strany
zemljanky (v průčelí) byly dveře a z druhé strany na proti okno.
Přesídlenci nevlastnili žádný živý inventář, jedině Cimbál si
přivezl jednoho slepého koně, a proto také nebylo potřebí stavěti
budov pro živý inventář. Po vybudování zemljank byla vykopána
studna uprostřed projektované obce. Byla to namáhavá a nebezpeč-
ná práce, jelikož voda byla v hloubce 40 m. Kopalo se asi 2 - 3 m
v černé zemi, potom asi 6 - 8 m v žluté hlíně a dále asi 30 m
v tvrdé bílé křídě. Studna 10 - 12 m (do tvrdé křídě) musela být
roubená dřevěnými brusy, aby se předběhlo sesouvání stěn. Nejhor-
ší práce však byla ještě v středu - práce těžká a nutná. Bylo nutno
kácet les, kopat křoví, vyorat, skopat a zasít alespoň po kousku
pozemku, aby si zajistili výživu. Velké kmeny (dub, bříza, habr
a jiné) se kácely a většinou se vše pálilo, jen tenčí a lepší kme-
ny se zpracovávaly a ponechávaly pro příští stavby. Od časného
rána do temné noci se pracovalo a postupně les a křoviny mizely.

V roce 1872 bylo provedeno měření a parcelace zakoupených pozemků.
Bylo již vykorcováno asi 50 % plochy, většinou křoví a řídké části
lesa. Začalo se také se stavbami. Stavělo se pod jednou střechou
obytné stavení a chlév z kulatých sloupů, průměrem 20 - 25 cm při-
tesaných ze dvou stran a kladených jeden na druhý (v srub).
Zemljanky a budovy se stvály podle vzorů budov místních obyvatel.

Místní ukrajinský lid zaostalý hospodářsky i kulturně přijal nové
osídlenec s nedůvěrou a protože se nemohli domluvit s českými
přistěhovalci nazývali je Austriáky, neb Turky.* Leč již po roce
se poměr změnil k lepšímu a Ukrajinci jednali s našimi lidmi přát-
telsky, často jim vypomáhali v práci a radami. Energie a houžev-
natost i pracovitost našich lidí byla obdivována, někdy i kriti-
sována a vysmívána místními lidmi. Bylo také obdivuhodné, že bě-
hem několika let v divokém lese, kde se potulovalo mnoho vlků,
divokých prasat a spousta jiné zvěře vyrostla třeba jen malá,
ale slibná ve svém vývoji česká obec Niva-Hubinská. Toho všeho
bylo docíleno při poměrně malém počtu pracovních sil a nedostateč-
ném počtu řemeslníků i nářadí. Obec měla jednoho kováře (Kozák)
jednu velkou pilu (bratři Polákové), několik tesařů (Holý, Mazá-
nek a jiní).

X Na Volyni bylo také mnoho polských vesnic, zvaných kolonie a
s Poláky se naši přistěhovalci domluvili a dostávali od nich po-
moc a radu.

Jeden z prvních osídlenců Jánus po shlednutí divočiny a očekávaných těžkostí vrátil se téhož roku do Čech. V letech 1872-73 přijelo několik dalších rodin a usadily se v Nivě-Hubinské. Osídlenec Jiří Cimbál první postavil chalupu s jednou větší a druhou menší místností a na žádost ostatních vyučoval děti ve svém domě. V této provi-
sorní školní místnosti Jiří Cimbál vyučoval děti 6 let. Roku 1876 byla postavena škola, dřevěná, krytá slámou, jako všechny ostatní budovy v obci. Téhož roku přijel z Čech vyžádaný učitel V. Peš, který vyučoval do roku 1903. Udržování školy a učitele bylo zajištěno přidělením 6 ha obecních pozemků škole. V roce 1873 přijel do Nivy-Hubinské další osídlenec Smrtka, který jako dobrý hudebník se třemi syny a dcerou učitele Peše ~~vytvořil kapelu~~ utvořil kapelu a odejel do Ruska. Vrátili se po dvou letech a dle jejich výpovědí dařilo se jim dobře a vydělali mnoho peněz. Hráli u velkostatkářů, v hostincích, na veselkách a všude byli vítáni. Na Volyni byla celá řada jiných kapel ve všech větších českých obcích. Jeden z nejlepších hudebníků a učitelů hudby byl Jan Jánovský, ~~kteří~~ jehož žáci a kapely existují až do dnes. Učitel Peš v roce 1903 byl vystřídán pro své stáří učitelem Jánem Hocem - Ukrajincem a od té doby se vyučovalo rusky a jen 2-3 hodiny týdně češtině.

Volynští Čechové nezapomínali na starou vlast, slovanství a svůj původ. Volyn, kde bylo 80 % Ukrajinců a jen malé procento Rusů, Poláků, Židů a Němců, nikterak nepůsobila na jejich české cítění. Všude doma se mluvilo česky, ačkoliv postupně Češi (většinou mládež) během několika let již dobře rozuměla a mluvila také ukrajinsky a rusky. V roce 1904 přišla Rusko-japonská válka, a velké pobouření po celém Rusku proti Japonsku. Tento patriotismus se projevoval i v českých osadách. Z Nivy-Hubinské však na dalekou frontu se nikdo nedostal, ačkoliv několik občanů z obce sloužilo již v ruské armádě. Na frontu vzdálenou 14.000 km se dostaly jen vojenské jednotky, z východního Ruska. V roce 1905 válka byla neslavně ukončena a Rusko ztratilo jak na území, tak na autoritě.

Niva-Hubinská, tehdy již hospodářsky byla dosti silná. Každý osídlenec vlastnil potřebný živý i mrtvý inventář. Staré dřevěné (srubové) budovy se bouraly a na jejich místo se stavěly zděné, kryté plechem a taškami. Na každém dvoře byla vykopaná studně, vysazované zahrady, chmelnice a opravované cesty. Také pozemky se přikupovaly. V roce 1903 bylo přikoupeno od velkostatku Uhrinov 27 desatin orné půdy, v roce 1905 od velkostatku Kolodež 81 des. lesa a orné půdy (ur. Zá-
pust.), v r. 1910 od velkostatku Uhrinov 18 des. orné půdy (ur. Ver-
tepa), v r. 1919 od téhož velkostatku dalších 49 des. mladého lesa (ur. Vertepa) a dále ještě od zemědělců sousedních obcí Hubin, Žab-
če, Kolodeže a jiných celkem asi 30 desatin, takže počáteční výměra
~~xxxxxx~~

pozemků ~~23~~ obce 230 des. (251 ha) se do r. 1939 zvětšila na 445 des.
(485 ha).

6-
NB Závěr první poloviny Kozákova článku. /poslední odstavec/.
Jarmu.
Jarmu.

V posledních letech před první světovou válkou docházel do Nivy kromě několika málo časopisů z vlasti první trvale vydávaný časopis ruských Čechů /po dočasných pokusech „Českoruských listů“ a „Ruského Čechy“ / Čechoslovan. Vydával jej v Kijevě od r.1911 Věnceslav Švihovský, nynější předseda Čs.ústavu zahraničního. Časopis se stal záhy střediskem života českých osadníků a vycházel po sedm let. V.Švihovský si zvolil za heslo „všestranné povznesení české větve na Rusi“ a vliv jeho široce založených a dobře organizovaných akcí pronikl i do menších krajanských osad jakou byla Hubinská Niva. Zvláště úspěšná byla jeho anketa o společenských, hospodářských a kulturních poměrech českých osad, jejíž výsledky rovněž otiskoval v Čechoslovanu.

/Dokončení./

oddělit část článku
přeložit v... 2. plouze
pod odstavcem...
„Vypuknutí srážky na lhy“